

O glyfosáte sa stále nehlasovalo

Ako sme [nedávno informovali](#), Stála rada EÚ, kompetentná pre rastliny, živočíchy, potraviny a krmivá, sa mala na svojom rokovaní 18. a 19. mája 2016 v Bruseli pokúsiť o predĺženie povolenia glyfosátu, najviac používanej herbicídnej aktívnej látky, o ďalších 9 rokov.

Išlo pritom už o druhý pokus, pretože 8. marca bolo hlasovanie v Stálej rade odročené, nakoľko nadväzne na prezentované stanoviská prítomných expertov z jednotlivých členských krajín sa nečrtalo dosiahnutie kvalifikovanej väčšiny.

Výsledok minulotýždenného rokovania je známy: k hlasovaniu naplánovaného na 19. máj nakoniec opäť nedošlo a to pre tú istú príčinu ako už v marci. Zástupcovia 19 členských krajín chceli hlasovať za, ale Francúzsko a Taliansko informovali, že budú hlasovať proti a ďalšie štáty, medzi nimi Nemecko, Rakúsko, Švédsko, Holandsko a Luxembursko sa mienili zdržať sa hlasovania. Pre obhajcov glyfosátu bol veľkým sklamaním najmä postoj Nemecka, ktorý v konečnom dôsledku rozhodol. Nemecko pritom ešte týždeň pred tým naznačovalo, že krajina návrh EK na predĺženie povolenia pre glyfosát podporí. O všetkom pravdepodobne rozhodol vývoj na nemeckej politickej scéne, kde došlo k rozkolu medzi CDÚ a ich koalíčným partnerom SPD.

Nemožno pochybovať o tom, že v zákulisí urobili protagonisti glyfosátu všetko, čo sa dalo. Výdatne im v tom pomáha Európska komisia, ktorá netají svoj záujem glyfosát presadiť, pričom argumentuje kladným stanoviskom EFSA z novembra 2015. Nestačilo to. Podobne, ako je to i v prípade TTIP, kauza glyfosát je už príliš „známa“ a príliš medializovaná, aby ju bolo možné v tichosti vyriešiť v prospech chemických firiem a časti poľnohospodárov. Na druhej strane Monsanto a spol. určite nepomohol ich dlhodobý arogantný postoj, pretože sa nijako nemajú ku konštruktívnemu dialógu so svojimi protivníkmi. Najjasnejší dôkaz tejto arogancie je odmietnutie zo strany konzorcia Glyphosate Task Force zverejniť štúdie, ktoré údajne dokazujú neškodnosť glyfosátu, hoci ho o to žiadal komisár

Vytenis Andriukaitis i poslanci Európskeho parlamentu. Okrem toho Európska komisia vo svojom návrhu, o ktorom sa malo hlasovať, nerešpektovala ani ďalšie požiadavky Európskeho parlamentu (predĺženie povolenia iba o 7 rokov a obmedzenie jeho používania iba na niektoré poľnohospodárske aplikácie).

Jednoznačne odmietavý postoj má Francúzsko, čo trochu prekvapuje, pretože v tejto krajine je poľnohospodárska loby asi najsilnejšia. Potvrdila to nielen ministerka životného prostredia Segolène Royal i ministerka zdravotníctva Marisol Touraine, ktoré neskrývali svoje uspokojenie nad tým, že predĺženie povolenia glyfosátu zatiaľ nebolo odhlasované. Francúzi sa nielenže nestotožňujú so stanoviskom EFSA, podľa ktorého je „kancerogénny potenciál glyfosátu nepravdepodobný“, ale tvrdia, že majú i dostatok dôkazov poukazujúcich na to, že táto aktívna látka je i endokrinný disruptor (substancia vážne narušujúca rovnováhu hormonálneho systému s často fatálnymi dôsledkami).

Čo sa bude diať ďalej? Povolenie pre glyfosát vyprší koncom júna a ak sa medzitým nič neudeje, bude jeho používanie v EÚ zakázané. Zatiaľ nebol stanovený žiaden dátum pre ďalšie stretnutie expertného výboru. EK ani neinformovala, či k nejakej novej porade vôbec dôjde a podľa všetkého zatiaľ študuje „možnosti, ktoré prichádzajú do úvahy“. Podľa Francúzska a Talianska nie je možné rozhodnúť o povolení, kým nebudú známe výsledky štúdie, ktorú pripravuje Európska agentúra pre chemické produkty (EACP). Komisia by teda mohla navrhnúť buď nové hlasovanie (eventuálne o novelizovanom návrhu) alebo technicky predĺžiť súčasné povolenie, kým nebude známe stanovisko EACP.

EK má ale možnosť i sama rozhodnúť: ak sa nedosiahne kvalifikovaná väčšina (čo je náš prípad), môže podľa platných predpisov zobrať zodpovednosť na seba. Rutinne túto možnosť využíva v prípade jednotlivých GMO (väčšina členských štátov je proti, ale nie je to kvalifikovaná väčšina), ktoré v konečnom dôsledku komisia „demokraticky“ schvaľuje. Tentokrát sa k tomu ale akosi nemá, celá záležitosť je príliš vážna a najmä Európsku komisiu čakajú v blízkej budúcnosti ďalšie veľmi vážne skúšky a výzvy, keď bude pod drobnohľadom verejnosti. Ide najmä o dlho očakávané zverejnenie kritérií na definovanie endokrinných disruptorov, k čomu by malo dôjsť už začiatkom

júla. Maximálna opatrnosť je teda namieste.